

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ח סיון תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות קיב | דף הכולל: כתובות מא.
דף היומי בהלכה: מאמצע הסעיף "או שהיתה" עד סעיף כ"ו.
מוסר: שמירת הלשון - 'ועל טענה' עד סוף הקדמה.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פרק ה' 'והשישי כי הבוטח' עד סוף פרק ו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"נחרדתי כולי. מה יש לי, אזרח תמים, עם השב"כ?! | איך מתגברים על תאוות השינה? – התשובה של רבי אביגדור מילר זצ"ל | כך הצליח האברך 'להחזיר' מקרר חשמלי לביתו של רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל | 2431

על דא ועל הא

**"שמעתי שיש לך קשרים בשב"כ!"... פלט לי
חבר בחצי חיוך על פניו. נחרדתי כולי. מה יש לי,
אזרח תמים שזמר חוק וסדר, עם השב"כ!?"**

איך הופכים כבשה שחורה ללבנה?

משפחת פ', אני זכיתי לכך פעמים רבות, אומר א', "המטענים שקבלתי שם מטעינים את יהדותי עד היום. גם בהיותי קצין שב"כ מצליח אמיץ וקשוח, נועם השבתות בליווי חבילות הפינוק והמילים החמות שומרים עלי כיהודי".

את הסיפור הזה משתף המארח הרב פ', בהטעימו: "ראו כוחה של מילה טובה ויחס חם לחולל מהפך בחיים". וסיפור נוסף באותו ענין, המוקדש באהבה ל'כבשות השחורות' שבינינו:

ש' היה 'כבשה שחורה'. את הכבשות הללו לא תמצאו באחו וגם לא בהסכמי יעקב אבינו עם לבן הרמאי. הכבשות הללו מסתובבות בינינו ולצדינו. לעיתים זה השכן שגר מולנו, עיתים זה החבר לספסל בישיבה או זה היושב בבית הכנסת בסמוך אלינו. בדרך כלל את חווית הילדות שלהם, את החור השחור, קשה למחוק מזכרונם. אין משמעות לסיבה בשלה זכו להיות הכבשה השחורה: אם בעקבות היותם המוצלחים פחות, אם בגלל אופי או טבע שונה או זהה לאחד ההורים. כך או אחרת: קשה היה לסביבתם לאהוב אותם, והם אלו שהיו אשמים

"שמעתי שיש לך קשרים בשב"כ!"... פלט לי חבר בחצי חיוך על פניו.

נחרדתי כולי, מספר הרב פ'. מה יש לי, אזרח תמים שומר חוק וסדר, עם השב"כ?! שאלתי.

הלה סיפר לי כי פגש באקראי את א', כיום מבכירי השב"כ. לפני עשרות שנים הוא עלה מאוקראינה ע"י השלוחים של הרבי מקרלין, ולמד במסגרת הקליטה "לציון ברינה". הבחורים היו מתארחים בשבתות אצל משפחות כדי לטעום מנועם שבת. א' סיים את לימודיו ב"לציון ברינה" והמשיך לאקדמיה ולצבא. הוא עלה בדרגות עד שהגיע לשירות הביטחון הכללי.

"מה שמחזיק אותי עד היום", הוא סיפר, "אלו השבתות אצל משפחת פ'. בעלת הבית ידעה פרק נכבד בהלכות בישול ואפיה, הסעודות הוכנו בשפע וברוח לב, אך את עיקר העיקרים לא ניתן לשכוח: את הפעקאלעך עם כל הטוב שגב' פ' הייתה אורזת לבחורים אחרי הסעודה, ומלווה אותם בברכת שבת שלום חמה ולבבית.

"כל החברים היו רבים ביניהם מי יזכה להתארח בשבת אצל

בילדותם בכל מה שזז, ובכל מה שלא הלך. טעם שחור שמי
שלא חווה אותו יתקשה להבינו.

כזה היה ש', ילד פחות כשרוני במשפחתו, משפחה ברוכת
ילדים. הציונים שלו, בשונה משאר אחיו, גרדו את החמישים
מלמטה. ההליכה לחיידר הייתה שנואה ומעיקה עליו. שם
הכישלון צף ועלה למול עיניו. תמיד הרגיש דחוי ומבוזה.

--- **"כל אחד מישראל יש לו על פניו צלם ודמות אלוקים,
ונמצא שמי שמבזה חברו מבזה השכינה העומדת עליו, ואף
אם יחזור הנעלב ויבזה את העולב גם הוא יהיה חוטא שהרי
מבזה את הדמות והצלם שיש לו לעולב" - עם היסוד הזה מתרץ
רבינו מדוע דווקא לגבי איסור המחלוקת כתבה התורה "ולא
יהיה כקורח ועדתו", ואילו ב"לא תרצח" ובשאר לאוין לא כתבה
התורה: "לא תרצח כפלוני" - "אלא שבא הכתוב להשמיענו טעם
חומר החטא של כל מי שמחזיק במחלוקת, בין אם יהיה עולב
או יהיה עולב. כי קורח (למרות שחשב שיש לו טענות צודקות
לשיטתו, על משה רבינו), היה לו לשים על לבו את כבוד השכינה.
ולכן אמר הכתוב, "מסיים רבנו, "ולא יהיה תועה כמו קורח
שחשב להתרעם על משה, וממה נפשך היה מבזה המקום ב"ה".
כי כשמבזים יהודי, גם אם בצדק, כאילו מבזים את השכינה.**

"הדבר היחיד שהיה לי בשפע הוא משקל היתר בו התברכת",
מספר ש', "דבר אשר הוסיף למצבי הדחוי. משום כך, כל בוקר
הייתה להורי מלחמה חדשה לשלוח אותי לת"ת. לא הייתה לי
סיבה לקום בבוקר, לצאת מעולם החלומות הקסום. אמא לא
ויתרה לי, וניסתה בכל מחיר להוציא אותי מהמיטה, פעם בדרכי
נועם ופעם במקל חובלים. בשעה אחת עשרה, איכשהו הייתי
קם והולך בחוסר חשק מופגן לת"ת. לא אחת פני השמנמנות
כאילו הזמינו סטירת לחי מצלצלת נוספת מהמחנך (באותה
תקופה היה זה מקובל ובשגרה). גם אחי הגדולים למדו היטב
את נחיתותי השכלית מולם, והעניקו לי מנחת זרועם. בכל ויכוח
שעמד על הפרק הם ניצחו אותי בכוח הזרוע.

"כך עברתי שנים רבות, קשות ומרות, כשבליבי אווז הייאוש
וקונה את מקומו יותר ויותר. הבנתי כי העולם מחולק לשניים:
למוכשרים ולפחות מוכשרים, ועל אלה שכמוני לסבול בדומיה
את היותם הכבשות השחורות. אמא הייתה בוכה עלי רבות
בהדלקת נרות ובכל אירוע מזדמן, אך מלבד לחוש את כאבה
ולבכות יחד אתה וגם להרגיש אשם שאני מאמלל את חייה, לא
הייתה לי דרך להתמודד עם הכישלון והכאב.

"סיימתי את הת"ת בברכת 'ברוך שפטרני'. גם בישיבה קטנה
תונית 'הכבשה השחורה' התלוותה אלי. המשכתי לישיבה גדולה
בחוסר חשק מופגן. יום שישי אחד פרצה בבית מריבה גדולה
ביני ובין אחי. עד שהתגלגלה לתקרית אלימה בה הטעימו אותי
אחי מנחת זרועם במידה טובה ומרובה. ברחתי לבית כנסת
סמוך שם פרצתי בבכי מר לרבנו של עולם: "מדוע חיי כה מרים
וקשים? וכי בגלל שאני פחות כשרוני נגזר עלי כה לסבול? הרי
אני לא מסוגל ללמוד ולהצליח כמו אחי המצליחנים!" לאחר

ששפכתי דמעות כמים צללתי לתוך עצמי בהרגשה כי טוב מותי
מחיי. כל אותה שבת הייתי מדוכדך וחלפו בליבי מחשבות שאיני
רוצה להעלותם על דל שפתיים.

"במוצ"ש נפגשתי באקראי עם ר' נפתלי, אמן הנפש. הוא
קרא לי לשיחת נפש ושאל אותי מה מעיק עלי. פרצתי בבכי
מר ופרשתי בפניו את מסכת ייסורי בטענתי: מה רוצים ממני:
כישרונותי דלים. הרי אני באמת לא מסוגל ליותר!

"ר' נפתלי פתח עלי זוג עיניים וטען בפני בעוצמה משכנעת:
'אני דווקא סבור שאתה יכול, לא פחות מאחך ואולי עוד יותר
מהם'. הוא שכנע אותי להתחיל ממחר בצעד קטן של הגעה
בזמן לישיבה. כך התחלתי כשר' נפתלי מעודד אותי ללכת בעוז
ובעוצמה שלב אחרי שלב. בסבלנות אין קץ הוא החדיר בי שוב
ושוב: 'אתה יכול! אתה תצליח!' כך בצעדי צב אבל בעקביות
התחלתי להשקיע בלימוד. אט אט הציונים שלי השתפרו.
בתחילה החברים שלי צחקו והציקו לי באמרם כי מעמיד פנים
הנני, ואך כאילו הפכתי לבחור רציני. ר' נפתלי עודדני להבליג.
לא להעליב חזרה ובעיקר ולא להישבר: 'צוחק מי שצוחק
אחרון'...

"לאחר תקופה של התאמצות גדולה כשור לעול וכחמור
למשא, תקופה בה ר' נפתלי שינן באוזני את דברי ה'בית אהרן'
מקרלין שהקב"ה נהנה במיוחד כשאדם מתייגע למען שמו
באהבה גם כשאינו חש טעם וסיפוק, יום אחד פנה אלי חבר
וביקש שאלמדו את המתכון כיצד ניתן לעשות מהפך בחיים
כמוני!!

"הלה עשה בי בלא מתכוון מהפך של ממש. הוא שכנע אותי
בעקיפין כי אכן עשיתי מהפך אדיר בחיי. מכאן מפלס הבטחון
שלי עלה פלאות. את שיעור א' בישיבה גדולה סיימתי כאחד
הבחורים המצוינים. התברר כי הקב"ה חנן אותי בכישרון מבורך
של בהירות מיוחדת ויכולת נפלאה לסיכום סוגיה בצורה בהירה
וקולחת, עד כדי כך שבשיעור ג' הר"מ ביקש ממני את סיכומי
השיעורים שלי כדי לפרסמם לכל חברי השיעור, כדי שיכלו
להתכוון איתם למבחן.

"התחתנתי והקמתי בית לתפארת ב"ה. במשך השנים קבלתי
תעודת 'יורה יורה ידין ידין' ואף נקראתי כבוד לשמש בקודש
כראש כולל גדול שבו עשרות רבות של ת"ח מצוינים. ואני עומד
בראשו עד היום הזה לאורך ימים בע"ה.

"לימים, מספר ר' ש', "שאלתי את ר' נפתלי מיטיבי ומעודדי,
אשר את כל חיי הרוחניים אני חייב לו, מהיכן שאב את האמונה
והתקווה להחדיר בלבי באותם ימים אפלים ביטחון בכוחותיי.
הרי אני, מחנכיי והורי היינו בטוחים שאין לי כל סיכוי!

"ענה לי ר' נפתלי: באמת ובתמים האמנתי שיש לך יכולות.
כן! אני מאמין בכל אדם, אמר בענוות חן".

ולסיום: סיפור ששמעתי ממקור אחר על הפסגות אליהם
הגיע ר' ש' מיודענו, וכה מספר ר' אברהם, ר"מ מצליח במכינה
לישיבה באחד מהת"תים בירושלים:

חברי השיעור, בקושיה הסבוכה. שקט השתתרר בחדר השיעורים מעוצמת הקושיה, עד שאחד מהתלמידים בשם ש' נעמד על רגליו, ובטוב טעם ודעת ענה על השאלה תשובה מצוינת ומבריקה --- הלא הוא מיודענו, 'הכבשה השחורה' שהפכה לבנה!

(גיליון התחזקות וביטחון במשנת ה'זרע שמשון')

"לפני שנים שאל אותי אחד הבחורים שאלה עצומה בפרק 'השוכר את האומנין'. הבאתי את השאלה העוצמתית בפני כמה וכמה ת"ח חשובים, ומלבד המחמאות שקיבל הנער על השאלה הטובה, תשובה הם לא הצליחו לתת בידי. "נכנסתי לישיבה הגדולה הסמוכה, שאלתי את השאלה את אחד הר"מים החשובים, הלה החליט לשתף את התלמידים,

על דא ועל הא

"אנחנו רצינו לחלק תמיכות חודשיות גם מחוץ לבני ברק, אבל מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל אמר שלא נצליח להחזיק מעמד בזה, לכן הוא קבע שנעשה זאת רק במקרים חמורים ביותר"

על התמיכות החודשיות בסך למעלה ממיליון שקלים שקופת העיר מחלקת למשפחות שמתגוררות מחוץ לבני ברק, ועל שאר המחלקות שלא מבדילות בין עיר לעיר

יוחנן וסרמן

חשבתי מעט ואמרתי לו שנראה לי שהסיכויים נמוכים מאוד. הרי שני בני זוג שעובדים אמורים להרוויח מספיק כדי לפרנס בית עם שבעה או שמונה ילדים... אולי במשפחות של 13 ו-14 ילדים, צריכים לעזור להם עם תמיכה נוספת...

אבל העסקן עמו שוחחתי הכה אותי בתדהמה: "מבדיקה שערכנו עולה ש-52 אחוז מהמשפחות הנתמכות על ידי קופת העיר, הן משפחות שבהן שני בני הזוג עובדים! גם אבא עובד וגם אמא עובדת!!! שאר המשפחות מתחלקות בין אברכי כולל שנשותיהם עובדות לבין מקרים הפוכים שהבעל עובד והאשה עקרת בית במשרה מלאה".

שמעתם?

52 אחוז מהמשפחות שמקבלות תמיכה חודשית, הן משפחות ששני בני הזוג עובדים, ובכל זאת הם לא מצליחים להביא הביתה הכנסה מספקת כדי לקנות אוכל וביגוד בסיסי לילדיהם.

מה זה אומר בעצם?

לדעתי זה אומר כמה דברים: קודם כל, אם אתם סובלים ממצוקה כלכלית, תדעו שאתם לא לבד, וכולנו יודעים ש'צרת רבים חצי נחמה'.

אנחנו חיים בתקופה מאתגרת מאוד מבחינת פרנסה. הצרכים שלנו מרובים, יש לנו שפע של היצע, מכשירים ועזרה טכנולוגית בכל תחום, אבל אין לנו מספיק כסף כדי לממן את כל זה.

הדבר השני שזה מלמד אותנו: אם אנחנו כן מסתדרים מבחינה כלכלית, גם אם אנחנו לא מצליחים להתעשר, אבל יש לנו מספיק כדי להאכיל ולהלביש את הילדים בלי להזדקק לעזרה שוטפת, זה אומר שאנחנו בני מזל, ושאנחנו צריכים להבין שבבית של השכנים, אולי צריכים עזרה. אם אנחנו זכינו שלא להיות מהנתמכים, זה אומר שאנחנו צריכים להיות מהנתמכים, ולהקדיש אחוז קטן מההכנסות שלנו, גם לטובת אלו שאין להם.

בימים האחרונים נחשפתי לנתון שהכה אותי בתדהמה וגרם לי לחשוב מחדש על החשיבות העצומה של תרומה לצדקה.

במסגרת עבודתי, זכיתי לפגוש את אחד מראש 'קופת העיר', וגלגלתי עמו שיחה קצרה על מפעלות הקופה.

בין היתר הוא הרחיב בדיבור אודות מחלקת התמיכות החודשיות של קופת העיר. מדובר באגף אחד מיני רבים של הקופה, שבמסגרתו מחולקים כספים מדי חודש בחודשו לאלפי משפחות.

רבים נוטים לחשוב שהחלוקה מוגבלת לתושבי בני ברק בלבד, אבל האמת היא שהקופה מחלקת בכל חודש למעלה ממיליון שקלים למשפחות שמתגוררות מחוץ לבני ברק, בנוסף למיליונים הרבים המחולקים בתוך בני ברק עצמה.

"מי שקבע את צורת הפעילות הזאת היה מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל", הסביר לי איש שיחי, "אנחנו רצינו לחלק גם מחוץ לעיר, אבל הוא אמר לנו שאנחנו צריכים להיות 100 אחוז, לא 101 אחוז, כלומר, לא להיות יותר ממושלמים, כי אנחנו לא נצליח להחזיק מעמד. לכן הוא קבע שנחלק תמיכות חודשיות מחוץ לבני ברק, רק במקרים חמורים יותר, לפי רשימות שמגישות לנו הקופות המקומיות שבכל עיר ועיר, את המקרים הקשים ביותר".

המחלקות האחרות של קופת העיר, כמו מחלקת נישואי יתומים, מחלקת 'קמחא דפסחא' ועוד, בנויות מלכתחילה על חלוקה לכל פונה הזכאי לתמיכה, בלי שום קשר לשאלה אם הוא גר בבני ברק.

בכל אופן מה שהדהים אותי בשיחה הזאת היה הנתון הבא: "אתה שומע?" כך הוא שואל אותי, "תגיד לי, מה הסיכוי שמשפחה שבה שני בני הזוג עובדים ומתפרנסים, תהיה זקוקה לתמיכה של קופת העיר?".

אחד האברכים רכש מקרר חדש, ורצה להעניק את הישן לרבי מרדכי. אולם הוא ידע היטב כי אין סיכוי שרבי מרדכי יסכים להכניס 'מותרות' שכאלו לביתו. הוא התחכם אפוא, פנה אליו ואמר...

קרה ולחלב לשתייה. אך אין מקום היכן להעמיד את המקרר, שכן בית הכנסת הוא מקום ציבורי והם חוששים להעמיד בו מכשיר חשמלי יקר, אולי יואיל כבודו להעמידו בביתו?"
 וכצפוי, פתח רבי מרדכי את ביתו בשמחה ובלב רחב, ואמר: "אם אפשר לסייע במשהו לבני הכולל, אם אפשר לשרת אותם ולסייע בעדם, מה השאלה בכלל? בודאי ובודאי, המקום נתון והבית פתוח לשרותכם בכל עת..."
 ואז, הבליע בעל החדס ואמר לרבי מרדכי: "מן הסתם ישאר תמיד מקום פנוי במקרר, ויכול הוא אפוא להשתמש בו לצרכי הפרטיים..."

(שבת טיש)

שנים רבות לא היה בביתו של הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל מקרר חשמלי. גם בימים שהדבר כבר היה נפוץ בכל הבתים, ומקרר עם בלוקי קרח כבר נחשב למוצג מוזיאוני, הוא לא ראה כל צורך להכניסו לביתו.
 לבסוף התחכם אחד מלומדי הכולל, רבי אהרן יונה הלוי פיונסק, שרכש מקרר חדש לביתו, ועז היה חפצו להעניק את הישן לרבי מרדכי. אולם הוא ידע היטב, כי אין סיכוי שרבי מרדכי יסכים לקבל מתנה, ועל אחת כמה וכמה שלא ישלים עם הכנסת 'מותרות' כאלו לביתו הפשוט, ולכן התחכם, ובעקיפין פנה לרבי מרדכי ואמר:
 "השיגו מקרר חשמלי בעבור אברכי הכולל, הנוזקים לשתייה

קול העם

השופט התרצה לבקשה, אבל בתנאי שהעציר יחליף בו במקום את בגדי העציר לבגדים אזרחיים וישתחרר מיד, ויחסוך בכך טירחה לרשות בתי הסוהר. אבל מניין ישיג האסיר בגדים?

האמת עולה לפעמים על כל דמיון

הסוהר (להגיע שוב לכלא ושוב פרוצדורה של שחרור).
 אבל מנין האסיר ישיג בגדים? - הרב נכנס תיכף לחדר צדדי, הוריד את בגדיו והתעטף בחליפתו הארוכה, כדי לאפשר ליהודי להשתחרר לכבוד היום הקדוש.
 מדהים! גם עצם המעשה ומסירות הנפש של הרב, שהיה מוכן להתבזות כל כך למען יהודי אחר, אבל לא פחות מכך, עד היכן מגיעה החובה של לימוד זכות. לעולם לא הייתי מעלה בדעתי סיבה שכזו למראה המוזר שראיתי, אבל האמת עולה לפעמים על כל דמיון, לכן חובה עלינו לדון לכף זכות אפילו מעבר למה שהדמיון מסוגל לתאר.

(כף זכות)

סיפור שסיפר לי חברי הטוב שבדידיה הוי עובדא:
 מעשה באחד מוותיקי הרבנים בארץ, שראיתי הולך ברחובות קריה בערב יום הכיפורים. הרב הלך כשחליפתו הארוכה סגורה ומכופתרת, אבל, שולי המכנסיים האמורים לבצבץ מלמטה - נעדרו... היה זה מחזה מוזר ולא נעים בעליל, וחודשים ארוכים סברתי בלבי כי הרב בטח השתגע.
 עד שמאן דהו סיפר לי, כי יהודי אחד שנגזרה עליו תקופת מאסר רצה לקבל חופשה ליום כיפור כדי לזכות להתפלל בבית הכנסת. היהודי האסיר ביקש זאת בבית המשפט, והרב הנזכר הגיע לבית המשפט כדי לתת עליו עדות אופי וכדו'. השופט התרצה לבקשה, אבל התנה זאת בתנאי שהעציר יסיר מיד במקום את בגדי העצירים, וישתחרר מיד, ויחסוך בכך טירחה לרשות בתי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
 שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

איך אפשר להתגבר על תאוות השינה? - התשובה של הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל

שינה היא דבר חשוב ביותר. זה חשוב יותר אפילו מאוכל, חשוב יותר מויטמינים - אני אומר לכם זאת מנסיון. הכרתי כל כך הרבה אנשים, אנשים טובים, צעירים, שהרסו לעצמם את חיי עבודת ה' שלהם על ידי חוסר שינה. אמנם, ישנם צדיקים שיש בהם כח רב, והם יכולים להסתדר עם פחות שינה, אבל אל תתחיל אפילו לחשוב שאתה אחד מהם.

(תורת אביגדור)

שאלה: איזו עצה יוכל הרב לתת לי כדי להתגבר על תאוות השינה?

תשובה: התשובה היא - אל תתגבר עליה. הקפד ללכת לישון בזמן בכל לילה. עליך לישון שמונה שעות בכל לילה. ישנה בעיה שאנשים לא ישנים מספיק, ואז הם מתחילים להישבר, הולכים לפסיכולוגים או נוטלים תרופות, ו'סי טויג אויף כפרות' - זה לא שווה את זה. מחסור בשעות שינה מביא לתוצאה ההפוכה מזו הרצויה.

יומא דהילולא

כשיצאה האשה אמר לי רבינו: "שמעת? היא לא שמה לב שבשבוע שעבר היא אמרה מילים אחרות"...

ליומא דהילולא של הגרי"ז גוטסמאן זצ"ל ר"י 'נצח ישראל' רמליים ומח"ס 'קונטרסי השיעורים'

על עצמו בזה, ואם יהיה לו איזה ספק בכוונתה יבקש ממני לבאר. האשה סיפרה את כל השאלה. הוא שאל כמה שאלות והיא ענתה. לבסוף אמר לה שהוא צריך להתיישב בדבר וביקש ממנה לחזור בעוד שבוע. האשה חזרה כעבור שבוע והוא אמר לה שאינו זוכר בדיוק את הסיפור ושתחזור ותגיד לו שוב פעם. האשה סיפרה, הוא שאל שאלות והיא ענתה, ולבסוף אמר לה שהוא אינו יודע ואינו יכול לפסוק שאלה זו.

כשיצאה אמר לי: "שמעת? האשה הזאת לא שמה לב שבשבוע שעבר היא אמרה את המילים האלו..." - וציטט את דבריה מילה במילה - "והיום אמרה מילים אלו..." - וציטט את דבריה. והבנתי, שמכיון שהיא משקרת אינו יכול לדעת בדיוק את המקרה ואינו רוצה לפסוק. ואע"פ שבמקרה הזה התברר שלא דיברה אמת, ברוב הפעמים היה נוהג כן, אולי שכח השואל לומר איזה פרט חשוב.

(קובץ גיליונות)

רבנו הגראי"ל היה רגיל לספר אודות הגרי"ז גוטסמאן זצ"ל, מה שראה בהקדמת ספרו קונטרסי השיעורים עמ"ס גיטין שכתב חתנו ומ"מ הגר"מ ברינקר זצ"ל.

"כשם שהשתמש מו"ח ז"ל בזכרון הנפלא שלו בלימוד תורה, כך השתמש בו בחכמה לפסוק הלכות. כשהיו באים אליו לשאול שאלה בהלכה, היה אומר הרבה פעמים לשואל לחזור על דבריו ולומר שוב פעם את השאלה. לפעמים היה אומר לשואל לחזור למחרת, ואז היה מבקש שיגידו לו שוב פעם את השאלה, כאילו אינו זוכר.

וכדי לבאר פשר הדבר למה אמר זה, אציג כאן מעשה שהייתי נוכח בו. אשה באה עם שאלה מסובכת ומבקשת היתר לשאלתה. היא היתה כבר אצל רב אחר והוא שלח אותה למו"ח, ובגלל שהיא דיברה רק אנגלית בקש מו"ח ממנה רשות שאני אשמע את השאלה, דאע"פ שהוא הבין אנגלית ועוד שפות, לא רצה לסמוך

מבצע ענק לתקופה מוגבלת

כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!

לרכישה 02-560-9000

הפועלים שלי משתמשים בעגלות של הסופרמרקט - האם עלי למנוע מהם?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

בהמות לשמירה, כיון שע"ז הוא יגנוב [ושם מבואר שבדרך כלל אין חשש שירעה בהמות שאינם שלו בשדות אחרים, כי אין אדם חוטא ולא לו, ורק בגלל זה מותר למסור בהמות לרועה]. וכאן המקום לעורר על הדבר, שיש אנשים שנעשה להם כהיתר לערוך קנייה בצרכנייה ולהוביל את העגלה לביתם, ו"שוכחים" להחזיר אותה לצרכנייה, וזה גזל גמור! וממש לא יאומן שאנשים שומרי מצוות שמתפללים שלש תפילות ביום יזלזלו ברכוש הזולת ויעכבו עגלות קנייה, ולמזהיר ולנוהר שלומים תן כמי נהר.

שאלה: כאשר מעסיקים פועלים ערבים בבנייה, הדבר מצוי שהם לוקחים עגלת קניות מצרכנייה סמוכה ומשתמשים בה להעביר שקי מלט ובלוקים, שזה גזל מבעלי הצרכנייה, וגם מצוי שנגרם נזק לעגלות עד שיוצאות מכלל שימוש. האם המעסיק מחויב להזהיר אותם משימוש בעגלות אלו, או שיכול לטעון שאין לו אחריות לעבירות שהגויים עושים. תשובה: כאשר מעסיקים פועל שגונב לצורך עבודת בעליו, יש בזה איסור לפני עיוור לא תתן מכשול, כמבואר בבא מציעא (דף ה:); שרועה שמרעה בהמות בשדות של אחרים, אסור למסור לו

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע נכנס ה'פני מנחם' מגור לדירתו זמן רב לאחר קנייתה?

יבמות דף קיב

כשם שהוא כונס ברמיזה, כך הוא מוציא ברמיזה

דהנה כתיב (תהילים לז א) 'שָׁמַר תָּם וַיֵּאָהֵב יְשָׁר'. והסביר אבי הרה"ק האמרי אמת שההולך בתמימות ולפנים משורת הדין הקב"ה מנחה אותו ומראה לו את הדרך הישרה, ראה נא והביטה, את הכסף שהכנתי עבור הדירה הפקדתי אצל 'סוחר' אחד. " זמן קצר אחר שהוצאתי את הממון משם הפסיד הלה את כל נכסיו ועמם את כל המעות שאנשים הפקידו אצלו". ואילו לא הוצאתי אז את המעות מתחת ידו לא היה נשאר עמי אפילו פרוטה אחת... רק בזכות שהלכתי לפנים משורת הדין לעזור למי שהשעה דחוקה לו ניצלתי מהיזק אדיר כל כך.

(באר הפרשה - ספר ה'פני מנחם' עמ' רלד)

הרה"ק היפני מנחם זי"ע קנה דירה וקבע עם המוכר שלקראת חג הפסח יפנה המוכר את הדירה, אולם, ברגע שהפני מנחם הבין מתוך רמיזה שמחמת כמה סיבות יקשה על המוכר לפנותה בטרם יכנס הפסח, מיד שלח לאמור לו שאותו הזמן שנקבע ביניהם 'לאו בדווקא' הוא. ומצידו יכול המוכר להישאר בה אפילו כחודשיים אחר הפסח.

זאת ועוד, שהפני מנחם סילק את כל תשלומיו חודשיים לפני הזמן - לפליאת ותדהמת המוכר... לאחר מכן הסביר לחתנו הרב אברהם דוב ליפל שעשה זאת מאחר שהבין שהמוכר דחוק וכך יוכל להכין עצמו לצאת מהדירה". אחר זמן פגש הפני מנחם את המוכר ובשמחה רבה גילה את אזנו על הנס' שאירע לו בזכותו.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

באיזה אופן יהיה אסור לספר שפלוני נתן 100 שקלים לצדקה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

ב) כשמספר שפלוני נתן לקופת הצדקה מאה שקלים, ויודע שהשומעים יודעים שפלוני עשיר, ומפזר הרבה כספים לכל מיני ענינים שאינם של מצוה, ובזה מתגנה בעיניהם שלצדקה נתן רק סכום כזה, והוא עושה עצמו כאילו אינו יודע שפלוני עשיר, או שלא יודע שהשומעים יודעים זאת, זה נקרא לשון הרע ברמאות. ג) כגון שרוצה לגנות את פלוני על מעשה שעשה, שישנם שלא רואים בזה הנהגה שאינה ראויה, והוא אומר למכריו של אותו פלוני עד כמה אלו שעושים מעשים כאלו הם מגונים ורעים, ואף שלא מזכיר את פלוני, מכל מקום כיון שגורם לשומעים להבין שפלוני עושה מעשים רעים אלו הינו מגונה ורע, גם זה נקרא לשון הרע ברמאות.

כותב ה'חפץ חיים' בכלל ג' מהלכות לשון הרע סעיף ה': "ויש עוד הרבה אופנים בבעלי לשון הרע המספרין דרך רמאות. והוא, שמספרין הענין לפי תומן על חביריהן, כאילו אינם יודעין שדבר זה שדיברו לשון הרע הוא, או שאלו מעשיו של פלוני. כל זה וכיוצא בזה בכלל לשון הרע הוא".
בביאורים ומוספים מביאים מספר דוגמאות ללשון הרע ברמאות (מקונטרס תורת הלשון):
א) כגון שמספר לחברו שפלוני השקיע בשיפוץ ביתו הרבה כסף, שיש אנשים שאצלם זה נחשב לגנאי גדול של בזבז ומותרות, ויש כאלו שלא רואים זאת כגנאי כלל, והוא יודע שהשומע רואה את הדברים כגנאי, ועושה עצמו כאילו אינו מבין שהשומע רואה זאת כגנאי, עבר בזה על לשון הרע ברמאות.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

ארבע הדרגות של תיקוני אותיות לענין פסול 'שלא כסדרן'

חיבור אות ש'נחתכה' באמצעה, כגון האות ת' שרגלה נחתכה. 4. חיבור אות חתוכה, העלולה להראות כשתי אותיות בגין מיקומו של החתך; כגון אות צ' (ישרה, בכתב 'בית יוסף') שנחתכה באופן שעלולה להראות כאותיות י' ו-נ' הסמוכות זו לזו, או אות ש' שנחתכה באופן שעלולה להראות כאותיות ע' ו-ז' הסמוכות זו לזו. ובנוגע לשתי הדרגות האחרונות ישנם הבדלים בין סוגי החתכים, ומחלוקת הפוסקים בדינם, כמפורט להלן.

[שו"ע לב, כה, ומשנ"ב קיד, קטו וקיה; ביאורים ומוספים דרשו, 158]

כפי שלמדנו, ישנם תיקוני אותיות הנחשבים ככתיבת האות מחדש, ופוסלים את פרשיות התפילין והמזוזות משום 'שלא כסדרן'; וישנם תיקונים שאינם פוסלים משום שלא כסדרן. וארבע דרגות לתיקונים אלו: 1. השלמת אות שחסר בה מרכיב עיקרי, כגון אות א' שחסרה בה אחת מצורת ה"י שבה, או אות ק' שחסרה בה הרגל השמאלית - פוסלת משום שלא כסדרן. 2. הפרדת אותיות שנכתבו כהלכתן ונוגעות זו בזו - אינה פוסלת. 3.

סוגי ה'חתכים' השונים לענין פסול 'שלא כסדרן'

דינו כדין חתך הנראה לאחר התבוננות מקרוב, כדלהלן. 3. חתך שאינו נראה מרחוק, אך ניכר מיידית בהבטה מקרוב. 4. חתך שאינו ניכר מיידית, אלא לאחר התבוננות. ויש אומרים שההבדל בין החתך השלישי לרביעי, דהיינו, בין חתך ניכר לחתך שאינו ניכר, אינו תלוי במהירות זיהוי החתך, אלא באם החלקות האות לשנים בולטת לעין, ודינם של שני החתכים האחרונים - תלוי בסוגי החתכים ובמחלוקת הפוסקים, כמפורט להלן.

[שו"ע לב, כה, וביה"ל ד"ה אות, וד"ה מכירם; ביאורים ומוספים דרשו, 162 ו166]

בהמשך לאמור: בנוגע לאות ש'נחתכה' באמצעה, יש להבדיל בין חתכים שונים:

1. חתך הנראה אף בהבטה מרחוק - פוסל את האות, ותיקונו נחשב ככתיבה 'שלא כסדרן'. ובנוגע להגדרת המרחק של הבטה זו, נאמרו הגדרות שונות בפוסקים. 2. חתך שאינו נראה אף לאחר התבוננות מקרוב, אך נראה בהבטה כנגד מקור אור - אינו פוסל, ומעיקר הדין אף אין צורך לתקן את האות. ויש אומרים שאם החתך הוא לכל רוחב האות,

ההבדל בין סוגי האותיות והחתכים לענין כשרות האות ו'שלא כסדרן'

ש'גגה' נחתך הימנה, אין צורך להראותה לילד, משום שבלאו הכי הילד אינו מורגל בצורה זו האות ח' שבכתיבת סת"ם, ולא יזהה אותה.

ואם האות אינה עלולה להראות כשתי אותיות - יש אומרים שצריך להראותה לילד, ותיקונה אינו פוסל משום שלא כסדרן. ויש אומרים שהיא כשרה; אך אם הראה את האות לילד ולא יזהה אותה, יש להחמיר, מלבד באות ח', כנ"ל.

[שו"ע לב, כה, משנ"ב קיח וקכב, וביה"ל ד"ה אות, וד"ה מכירם;

וראה משנ"ב שם, מט-נ; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 167]

בהמשך לאמור: אות ש'נחתכה' באמצעה בחתך ניכר, והיא עלולה להראות כשתי אותיות - כפי הדוגמאות שהובאו לעיל - הריהי פסולה, ותיקונה פוסל משום 'שלא כסדרן'. ואם אינה עלולה להראות כשתי אותיות - יש אומרים שדינה כנ"ל; אך יש אומרים, שצריך להראותה לילד שאינו בקי בקריאה (ראה במקורות), ואם יזהה אותה, אין תיקונה פוסל משום שלא כסדרן. ואות שנחתכה בחתך שאינו ניכר, ועלולה להראות כשתי אותיות - נחלקו הפוסקים אם היא כשרה או פסולה; ואף לדעת המקלים, ראוי להראותה לילד. אולם, אם מדובר באות ח'

* בכתבת סת"ם, אם קיים מרווח באמצע מילה, והיא נראית כשתי מילים, הריהי פסולה. אך במקרים רבים ניתן למלא את המרווח שנוצר, באמצעות הארכת האות הכתובה לפני האות המחוקה, באופן שתגיע עד סמוך לאות שלאחרי האות המחוקה. אך אם מבצעים תיקון זה בתפילין ובמזוזות, יש להיזהר מאוד שלא לקלקל את צורת האות אף לרגע תוך כדי הארכתה.
* פרשיות התפילין והמזוזות צריכות להיכתב 'כסדרן', ולכן, במקרה שאחת האותיות בפרשה איבדה את צורתה, כך שתיקון האות נחשב ככתיבה מחדש של האות - כל מה שנכתב לאחר אות זו, פסול.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר ללבוש את בגד הציצית בסמוך לגוף?

ובנוגע ללבישת בגד הציצית בצמוד לגוף - יש שכתבו שזהו גנאי למצוה, הן בעצם הלבישה, והן בכך שזיעת הגוף נספגת בציצית. ויש שכתבו עוד, שאף מבחינה הלכתית יתכן שיש להחמיר בדבר, שכן 'בגד של זיעה' - שלובשים בסמוך לגוף כדי שיספוג את הזיעה - פטור מציצית.

[שו"ע ח, יא, ומשנ"ב כה; ביאורים ומוספים דרשו, 32]

יש מהראשונים שכתבו, כי את הטלית קטן צריך ללבוש מעל הבגדים, כדי לקיים את מאמר הכתוב על חוטי הציצית: "וְרָאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'". וכן דעת השולחן ערוך. ולדעת האריז"ל, על פי הקבלה, יש ללבוש את הטלית קטן מתחת לבגד העליון. וכתבו הפוסקים, שאף לדעה זו, אין להכניס מתחת לבגדים אלא את בגד הציצית, אבל את חוטי הציצית יש להוציא החוצה, אל מעל לבגדים.

הלוח היומי

כ"ח בסיון | רבי שמשון אהרן ב"ר אברהם יצחק פולונסקי זצ"ל, אב"ד טעפליק

יארצייט:

תרל"ג: רבי משולם פייש ב"ר מרדכי זצ"ל, אב"ד ניר-טאהש.
תרל"ד: חכם אברהם חיים ב"ר מסעוד חי אדאדי זצ"ל, ראב"ד בטריפולי, ובעל ויקרא אברהם, השומר אמת ועוד.
תש"ח: רבי שמשון אהרן ב"ר אברהם יצחק פולונסקי זצ"ל, אב"ד טעפליק.
תשנ"א: רבי ישראל זאב ב"ר אברהם צבי גוטסמן זצ"ל, ר"י נצח ישראל ובעל קונטרס השיעורים.
תשע"א: רבי חיים שטיין זצ"ל, ר"י טעלז בקליבלנד.

יארצייט הג"ר ישראל זאב ב"ר אברהם צבי גוסטמאן בעל ה"קונטרסי שיעורים"
אני עצבני...

פעם ראה הגרי"ז גוסטמן בחור מעשן בשיעור, שאלו רבנו: "מדוע הינך מעשן?", והבחור ענה "אני עצבני". רבנו הגיב: "אם הרגו את בני בשואה בפני, ואני לא עצבני, אין כל סיבה שאתה תהיה עצבני". ואמר פעם: "מעיד אני עלי שמים וארץ שבשואה הקשה, אפילו כשעמדו וירו עלי, לא היה לי שמץ הרהור של ספק באמונה ובטחון בהשי"ת".
(רבי ישראל זאב גוסטמן עמ' 30)

נשתדל להתחזק באמונה גם בתקופות קשות ולא להרהר אחר הנהגת השי"ת, שהוא מקור החסד והרחמים

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il